

Rozsudek Nejvyššího soudu SSR ze dne 20.12.1977, sp. zn. 2 Cz 142/77, ECLI:CZ:NS:1977:2.CZ.142.1977.1

Číslo: 8/1980

Právní věta: Štátna poisťovňa nahrádza škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla inému (§ 3 ods. 1 vyhlášky č. 124/1974 Zb.) /1/ v prípade stretnutia dvoch vozidiel len vtedy, ak išlo o vozidlá odlišných subjektov, ktoré majú právnu subjektivitu. Ustanovenie § 351 ods. 2 O. z. s vzťahuje iba na poistenie podľa poistnej zmluvy, nie však na zákonné poistenie zodpovednosti za škody spôsobené prevádzkou motorových vozidiel.

Soud: Nejvyšší soud SSR

Datum rozhodnutí: 20.12.1977

Spisová značka: 2 Cz 142/77

Číslo rozhodnutí: 8

Číslo sešitu: 2-3

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Doprava, Náhrada škody, Organizace socialistické, Pojištění

Předpisy: 124/1974 Sb. § 3 odst. 1 40/1964 Sb. § 351 odst. 2

§ 377

§ 378

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Žalujúca dopravná organizácia sa proti žalovanej Slovenskej štátnej poisťovni domáhala zaplatenia sumy 242,25 Kčs s prísl. na základe zákonného poistenia zodpovednosti za škody spôsobené prevádzkou motorových vozidiel. Škoda vznikla žalobkyni tak, že vodič vozidla v správe jej dopravného závodu č. 802 narazil 8. 1. 1975 do vozidla v správe jej dopravného závodu č. 801. Poukazovala na prax štátnej poisťovne, podľa ktorej za „tretiu osobu“ pri stretnutí dvoch motorových vozidiel ČSAD treba považovať aj vozidlo v správe dopravného závodu.

Žalovaná štátna poisťovňa navrhla žalobu zamietnuť. Uvádzala, že v tejto veci nie sú splnené zákonné podmienky podľa ustanovenia § 3 ods. 1 vyhlášky č. 124/1974 Zb. a okrem toho vzhľadom na ustanovenie § 8 tejto vyhlášky poisťovňa nie je tu ani pasívne legitimovaná.

Mestský súd v Bratislave rozsudkom žalobe vyhovel, vychádzajúc z názoru, že zákonné poistenie podľa vyhlášky č. 124/1974 Zb. sa vzťahuje na motorová vozidlá a nie na organizáciu. Nie je preto vo veci rozhodujúce, že škoda bola spôsobená na vozidle patriacom inému dopravnému závodu tej istej organizácie; nejde o prípad uvedený v ustanovení § 6 citovanej vyhlášky, v ktorom poisťovňa nie je povinná škodu nahradiť.

Na odvolanie žalovanej organizácie Krajský súd v Bratislave rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. Vyjadril názor, že pojem „iného“ bol autenticky vyložený v dohode z 3.8. 1963 (medzi Ministerstvom dopravy a Hlavnou správou štátnej poisťovne) a Federálne ministerstvo dopravy listom z 31. 7. 1973 potvrdilo, že tento výklad platí i za účinnosti vyhlášky č. 197/1964 Zb.

Najvyšší súd SSR rozhodol o sťažnosti pre porušenie zákona, ktorú podal generálny prokurátor SSR, tak, že uvedeným rozsudkom odvolacieho súdu bol porušený zákon.

Z odôvodnenia:

Podľa ustanovenia § 377 O. z. z poistenia zodpovednosti za škody má poistený právo, aby v prípade poistenej udalosti poisťovňa za neho nahradila podľa poistných podmienok škodu, za ktorú poistený zodpovedá.

Rozsah a podmienky zákonného poistenia zodpovednosti za škody spôsobené prevádzkou motorových vozidiel vykonávaného Slovenskou štátnou poisťovňou s účinnosťou od 1. 1. 1975 upravuje vyhláška č. 124/1974 Zb. Týmto predpisom bola pre zákonné poistenie vykonávané Slovenskou štátnou poisťovňou zrušená vyhláška č. 197/1964 Zb. Podľa ustanovenia § 3 ods. 1 vyhlášky č. 124/1974 Zb. prevádzateľ a vodič motorového vozidla, na ktorého sa vzťahuje zákonné poistenie, má právo, aby poisťovňa za neho nahradila škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla inému na zdraví alebo usmrtením, ako aj poškodením, zničením, stratou alebo odcudzením veci, ak poistený za tieto škody zo zákona zodpovedá a ak sa ďalej v citovanej vyhláške neustanovuje inak.

Z toho vyplýva, že poisťovňa je povinná nahradiť poškodenému škodu iba v tom prípade, keď má poškodený voči poistenému nárok na náhradu škody, t. j. keď poistený zodpovedá poškodenému za vzniknutú škodu. Pritom, pravda, musí ísť o škodu, ktorá bola spôsobená inému subjektu odlišnému od poisteného. V tejto veci bola spôsobená škoda na vozidle, ktoré je síce v správe iného dopravného závodu žalujúcej organizácie, ale obe vozidlá sú pritom v správe tej istej socialistickej organizácie. Jednotlivé dopravné závody ČSAD nemajú samostatnú právnu subjektivitu; jednotlivé závody tu navonok nemôžu voči sebe zodpovedať za túto škodu ani nemôžu tieto nároky na súde vzájomne vymáhať. Z toho ďalej vyplýva, že pri výklade pojmu „inému“ (§ 3 ods. 1 vyhlášky č. 124/1974 Zb.) u socialistických organizácií je potrebné vychádzať z toho, že tu musí ísť iba o socialistickej organizácie so samostatnou právnu subjektivitou, odlišné od poistených organizácií. Iným výkladom by bolo vlastne zmarené právo poisťovne na uplatnenie práva postihu proti tou, kto škodu zavinil.

Z ustanovenia § 378 O. z. ďalej plynie, že poškodený nemá právo na plnenie proti poisťovni, ak osobitné predpisy neustanovujú inak. V prípade zodpovednosti podľa vyhlášky č. 124/1974 Zb. takéto výnimky sú upravené v ustanovení § 9 tejto vyhlášky. V prejednávanej veci nejde o taký prípad a preto poškodený nemá právo na plnenie proti poisťovni (§ 8 ods. 1 citovanej vyhlášky). Orgány poisťovne nie sú preto pasívne legitimované v spore o vymáhanie tohoto plnenia.

Súdy obidvoch stupňov odôvodnili v tejto veci svoje rozhodnutia tým, že predchádzajúce úpravy a ich výklad pripúšťali možnosť plnenia zo strany poisťovne i v prípade škôd, ktoré boli vzájomne spôsobené na vozidlách dvoch dopravných závodov tej istej organizácie. Vplyv na túto prax mala i tá skutočnosť, že až od 1. 1. 1967, t. j. od účinnosti zákona č. 82/1966 Zb. o poisťovníctve, mohli štátne hospodárske organizácie uzavierať zmluvy o havarijnom poistení motorových vozidiel (pozri ustanovení § 5 ods. 2 zákona č. 85/1952 Zb.). Po vydaní vyhlášky č. 124/1974 Zb. Ministerstvo financií SSR však listom zo 16. 7. 1975 č. 131864) 1975 vylúčilo možnosť tejto praxe na obdobie po 1. 1. 1975 s odôvodnením, že takáto prax by odporovala zákonu, pretože závody toho istého krajského podniku ČSAD nie sú v zmysle ustanovenia § 145 ods. 1 Hospodárskeho zákonníka (ktorého úplné znenie bolo vyhlásené pod č. 37/1971 Zb.) inými právnickými osobami.

Vyhláška č. 124/1974 Zb. neupravuje možnosť odchylného dohodnutia zákonných podmienok a rozsahu zákonného poistenie. Podľa ustanovenia § 27 tejto vyhlášky, ak v nej nie je zákonné poistenie upravené inak, platia preň primerane ustanovenia Občianskeho zákonníka. Ustanovenia § 351 ods. 2 O. z. však nie je možné v danom prípade použiť, pretože toto ustanovenie sa vzťahuje iba na poistenie na základe poistenej zmluvy. Nie je tu teda odchylná úprava poistných podmienok. Preto niet právneho dôvodu zaviazat žalovanú poisťovňu na plnenie.

Odvolací súd si teda v tejto veci jednak nezadovážil všetky podklady pre správne rozhodnutie a jednak vo svojom rozhodnutí vychádzal z nesprávneho právneho názoru. Jeho rozhodnutím bol takto porušený zákon v ustanoveniach § 6, § 120 ods. 1, § 153 ods. 1, a § 219 O. s. p. v súvislosti s ustanoveniami § 3 a § 8 ods. 1 vyhlášky č. 124/1974 Zb., ktorou sa ustanovuje rozsah a podmienky zákonného poistenia zodpovednosti za škody spôsobené prevádzkou motorových vozidiel vykonávaného Slovenskou štátnou poisťovňou.

1) v ČSR vyhlášky č. 123/1974 Zb.